A069537

އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ވާހަކައަކީ ފަހަކަށް އައިސް އެންމެ ގިނައިން، އެންމެ ބާރަށް، އަދި އެންމެ މުހިންމުކޮށް ދެކޭ އެއް ވާހަކައެވެ. ހުރިހާ ޤައުމުތަކާއި ދީނުތަކުގެ ދޫދުގައެވެ. އެކި ފެންވަރުތަކުގައެވެ. ފަރުދީ ފެންވަރުގައާއި އިޖްތިމާޢީ ފެންވަރުގައެވެ. ޤައުމީ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެންވަރުތަކުގައާއި ދީނީ ފެންވަރުގައެވެ. އަދި، ބައިނަލް އަޤުވާމީ ފެންވަރުގައެވެ. އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ ދެކެވޭ ހިނދު، ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް، އިސްލާމްދީނަށް ހަމަލާދެއް އަމާޒުކުރެވިގެން ދާތަން ފެނެއެވެ. އިސްލާމްދީނަކީ ހަރުކަށި، އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްނުކުރާ، ބައިވަރު އުޞޫލުތަކަށް ގެންގުޅޭ ދީނެއް ކަމުގައި ދައްކުވަމުންދެއެވެ. ނަމަވެސް، ހަޤީޤަތަކީ، ޤުރުއާނާއި ތަޢުލީމުދީގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ވިސްނާލައިފިނަމަ ހަމަ ކޮންމެ ދިރާސާކުރާ މީހަކަށް ހާމަވެގެންދާނީ، އިސްލާމްދީނަކީ ހަޤީޤީ މާނައިގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް އެކަށީގެންވާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ދެނެގަނެ، އެ ހައްޤުތައް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކަށަވަރުކޮށް ރައްކާތެރިކޮށްދީފައިވާ ދީން ކަމެވެ.

އިސްލާމްދީން ގެންނެވިފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ފުރިހަމަކަން ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، އެ ދީނުގެ އެންމެ ފަހުގެ ރަސޫލާ މުޙައްމަދުގެފާނު (صلى الله عليه وسلم) އެކަލޭގެފާނުގެ ރިސާލަތުގެ ފުރުޞަތު ޙައްޖު ކުރައްވައިގައި، ޙައްޖަތުލް ވަދާޢުގެ ޚުޠުބާފުޅުގައި، އެކުލަވާލެއްވި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ޢާންމުކޮށް ބަޔާންކުރެއްވުން މުހިންމެވެ. އެގޮތުން ބަޔާންކުރެއްވި ވަޞިއްޔަތްތަކުން، އެކުލަވާލެވޭ ޚުޠުބާފުޅުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް އެކީ ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވެއެވެ. މިތަނުގައި އެފަދަ ބައެއް ބަޔާންކޮށްލާނަމެވެ.

ފުރާނައާއި، ފުރާނައިގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤެވެ. ޙަޔާތުގެ ޙައްޤަކީ އިސްލާމްދީނުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ޙައްޤެވެ.
ފުރާނައަށް އަރައިގަތުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޮޑު ކުށެކެވެ. ފުރާނަ ނެތިކުރުމަކީ ބޮޑު ކުށެކެވެ. ފުރާނައިގެ

A069537

ބަޣާވާތާއި ތޫ ޖަނަވާރުތަކީ އާއްމު ކަމެކެވެ. އަދި، މިހެން ފެށުމަކީވެސް ހަމަ ވަރަށް އާދައިގެ ކަމެކެވެ.
އެސްކަމުން، ޤިބާބު ހިފުމުގެ އުސޫލެއް ކަމުގައި ވެފައި އޮތީވެސް، އެކަކުގެ ބަދަލުގައި ގޮތުގެ ތަބީޢާގެ
ހިރާ އެންމެން މަރައިލުމެވެ. ނުވަތަ ގޮތުގެ ބައްޔަ ނުވަތަ އެހެން ތިމާގެ މީހަކު ގޮތުކަނޑުލުމެވެ. މިގާ،
ފާނަގެ ހުރުމަތައް ދިރިހުރުމުގެ ހައްޤަކީ އެބައިމީހުންގެ ތަރިކައިގައި އަހަރުމިއަދުކަކުގެ ދުވަހުއިވާ ހައްޤެއް
ކަމަކަށް ނުބެލެވިއެވެ.

ދެވަނައީ، މިހިފަންކަމުގެ ބައެއްޗެވެ. އެދުވަސްވަރު އަރަބިންގެ ތެރޭގައި އަޅުވެރިކަން އޮތީ ވަރަށް ބޮޑަށް
ފެތުރިފައެވެ. މިހެން ގަނެވިއްކާ އުޅަދުނުގެ ބާޒާރުގައި އާއްމު ކަމެކެވެ. އަދި، އަޅުވެރިން ދޮރުބާރުގައި
އަމަލުކުރުމުން ދިޔައީވެސް ޖަނަވާރުތަކާއި އެއްފަދަ ގޮތަކަށެވެ. ފުރަ ވަރަށް ކަންބޮން ނުދިނުމާއި، ކުރަދުން
ނުލާ ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރުވުމަކީ އަޅުންނާއި ދެކޮ އަމަލުކުރާ ނިކަމެތި ގޮތެވެ. އަދި މިސްރަސް، ސާރިބުންގެ
ދިވެހިއާއި ނުލައި އަޅުންނަކީ ކައިވެނިކުރުމާ ނުކުރެވޭއެވެ. އަދި، އަޅުންނަކީ ކައިވެނި ކުރެވޭނެފަސް ހަމައެކަނި
އަޅުންނާއެވެ. އަޅުންނަކީ އެއްވެސް މިހިފަންކަމެއް ލިބިފައިވާ ބައެއް ނޫނެވެ.

ތިންވަނައީ، ހަމަހަމަކަމުގެ ބައްޔެވެ. ޤާނޫނީއަޑި ޢަމަލުގައި، އިންސާނުގެ ތެރޭގައި، މިސްރާއީލުންގެ ދުނިޔައި
އެކުއެކު ގޮތުގޮތުން ބަހާލައިފައި ވީއަރާ ނުބައި ބައެއް އޮތެވެ. އެގޮތުން، އެންމެ ބޮޑު ފާރަ ކުރިއްޔާ އެއް
ކަމަކު އިސްލާމްދީނާއި ހިތްހުރުމުގެ ދުނިޔެއި އެކަތި ބަޔާބައިވަރުވާނެއެވެ. މަތީ ފާރާބަޔާބަދަލުގެ އިސްލާމްދީން ބިދާޢި،
ޤާނޫނު މެތޯޑަކީ އިސްލާމްދީނާއި ދުނި ކާބަޔަކު ކުރެވޭފުން ދިރައި ވަރަށް އިހުސާނީ، އަދި އެކާލު ދަރުދަރަޖައިގެ
ފަރަގެވެ. އިސްލާމްދީނަކީ އެބައިމީހުންގެ ބަލިދުވަހި ހިތިރާއްޖެއިން ދުނި ކަމުގައި ވިއެވެ. އިސްލާމްދީނަކަށް
ވާރަމުދަރުދޭން ބައްޔެއް ނެތެވެ. އަދި ކިޔައިދޭ! އިސްލާމްދީނަކީ ވާރަމުދަރުދޭ ގޮތުގައި ވާރަމުކުރުވުން ދިއަ
ބައެއެވެ. މީގެ އިތުރަށް، އިސްލާމް ދަރަނިވަރަށް ޚާއްޞަ ނަފުރަތުއްގެ ސަވަބުން އެބައިމީހުންގެ ބައެއް މިހެން

A069537

ތުއްތު އަންހެން ދަރިން ދިރިހުއްޓާ ވަޅުލައެވެ. ޢަރަބިންގެ މި ޢަމަލު މާތް الله ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެކަމާގެ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ (التكوير: 8) މާނައީ: އަދި ދިރިހުއްޓައި ވަޅުލި އަންހެން ދަރިފުޅާ ސުވާލުކުރައްވާ ހިނދެވެ.} ކޮންމެއަކަސް، ހަމަހަމަކަމުގެ ބައްޓަކީ އެ މުޖުތަމަޢުގައި މަދު އަންހެނުންނަކަށް ނޫނީ އޮތް ބައްޔެއް ނޫނެވެ.

މިއާ ހިސާބުން ގެން ބަލައިލާއިރު އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ގޮތުގެ މަސައްކަތެވެ. އިސްލާމްދީނަކީ މުސްލިމުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ގެނެސްދިން ދީނެވެ. އެގޮތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހުރިހާ އަސާސްތަކެއް އިސްލާމްދީން ކަނޑައަޅައިދިނެވެ. އަދި، އިންސާނީ ޙުރުމަތާއި ޒިމްމާދާރުވާ ހަމަ ކޮންމެ ބަޔަކުވެސް އެދުނުގައި މުސްލިމުންނަކީ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަންނަނިވި ޙައްޤުތަކަކީ އިސްލާމްދީން ގެނެސްދީފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން މިސާލެއްގެ އެންމެ ކުރީގައި ހިމެނޭ، ޙަޔާތުގެ ޙައްޤާއި މިސްކީނުން ޝާމިލުވާ، އެންމެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޙައްޤުތަކެވެ.

ފުރާނައިގެ ޙުރުމަތާއި ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު: އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނާގެ ފުރާނައަށް ޙުރުމަތްތެރިވެވޭނެގޮތާ އެއްޗެކެވެ. އަދި، ކޮންމެ އިންސާނަކުވެސް ދުނިޔެއަށް އުފަންވީ ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ޙާލުގައެވެ. މާތް الله ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި މިކަން ބަޔާންކުރައްވައި ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {...وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ... (الأنعام: 151) މާނައީ: އަދި الله ޙުރުމަތްތެރިކުރައްވާފައިވާ ނަފްސެއް، ޙައްޤަކާ ނުލައި ނުމަރާށެވެ!} މީގެ އިތުރުން، މި ޙައްޤު ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި، މާތް الله، ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި މީހުން މަރާ މީހުންގެ އުޤޫބާތު ކަނޑައަޅުއްވައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެއީ ޤިޞާޞްގެ އުޤޫބާތެވެ. އެބަހީ، މަރާން މަރު ހިފުމެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى... (البقرة:

A069537

178) މާނައީ: އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ! ޤަތުލުކުރެވޭ މީހުންނާމެދު ޤިޞާޞް ހިފުން ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް ފަރުޟު ކުރައްވައިފިއެވެ.} އިސްލާމްދީނުގައި ފުރާނައިގެ ޙުރުމަތާއި ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު މީސްތަކުންނަށް ހާސިލުވެފައިވަނީ މިދަރަޖައަށެވެ.

މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤު: މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤަކީ އިންސާނުންނަށް އޮތް ޙައްޤެކެވެ. އެކަމުގައި މީހެއްގެ ވެރިކަން، ކުލަ، ނަސްލު، ދީނު އަދި މިނޫންވެސް ކަމަކުން ބަދަލެއް ނުއެވެ. ތާރީޚީ ޒަމާންތަކުގައި އޮތް މިނިވަންކަން އަޅުވެތިކުރުން ނުވަތަ އަޅުންގެ ވިޔަފާރިގައި ވިއްކުން އިސްލާމްދީން މަނާކުރެއްވިއެވެ. ޙަދީޘް ޤުދުސީއެއްގައި ރިވާވެފައިވެއެވެ. ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ. {قَالَ اللَّهُ ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ (البخاري) މާނައީ: މާތް ﷲ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ. ޤިޔާމަތް ދުވަހު 3 މީހެއްގެ ޚަޞްމުވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި ތިމަން ﷲ ވާހުށީމެވެ. އެއިގެ ތެރެއިން އެކަކީ މިނިވަނެއް އަޅެއްގެ ގޮތުގައި ވިއްކައި އެ ވިއްކައިގެން ލިބުނު އަގު ކައި މީހާއެވެ.} އިސްލާމްދީން މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރި އެއްގޮތަކީ ކައްފާރާތްތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުން މިނިވަންކުރުމުގެ ޙުކުމް ކަނޑައެޅުއްވުމެވެ. އޭގެ ތެރެއިން، ޒަކާތުން ބައެއް އަޅުން މިނިވަންކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. ޒަކާތުގެ ބައިވެރިން ބަޔާންކުރައްވަމުން މާތް ﷲ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ... (التوبة: 60) މާނައީ: ހަމަކަށަވަރުން، ޞަދަޤާތުގެ ޙައްޤު ވަނީ ފަޤީރުންނަށާއި، މިސްކީނުންނަށާއި، އެކަމުގެ ޢާމިލުންނަށާއި، އެމީހުންގެ ހިތްތައް އެކުވެރިކުރައްވާ މީހުންނަށާއި (އެބަހީ: އަލަށް އިސްލާމްވި މީހުންނަށާއި)، އަޅުން މިނިވަންކުރުމުގައްޔާއި، ދަރަނިވެރިންނަށާއި، ﷲ ގެ މަގުގައްޔާއި (ޖިހާދުގައި ޚަރަދުކުރުމާ) މަގުވެރިންނަށެވެ.} އަދި މިނޫނަސް، ބައެއް ބޮޑެތި ފާފަތަކުގެ (މިސާލަކަށް: ޤަތުލު) ކައްފާރާއެއް ގޮތުގައި

A069537

އަޅުން މިނިވަންކުރުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި މީސްތަކުންގެ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤުގެ އަސާސީއުޞޫލުތަކުން ޝާމިލުވެސް މިފަދައިންނެވެ.

ހަމަހަމަކަމުގެ ޙައްޤު: އިސްލާމްދީނުގައި ހުރިހާ އިންސާނުންނަކީ ހަމަހަމަ ބައެކެވެ. ހުރިހާ އިންސާނުންނަކީވެސް އާދަމުގެ ދަރިންނެވެ. މާތް الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި މީސްތަކުން ތަފާތުވަނީ އެންމެ ކަމަކުންނެވެ. އެއީ ތަޤުވާވެރިކަމެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ... (الحجرات: 13) މާނައީ: "އޭ މީސްތަކުންނޭވެ! ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުން ހެއްދެވީ ފިރިހެނަކާއި އަންހެނަކުގެ ކިބައިންނެވެ. (އެބަހީ: އާދަމުގެފާނާއި ޙައްވާގެފާނުގެ ކިބައިންނެވެ.) އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުން ތަފާތު ޝަޢުބުތަކަކަށާއި، ޤަބީލާތަކަކަށް ލެއްވީ، ތިޔަބައިމީހުން އެއްބައިމީހުން އަނެއްބައިމީހުން ތަޢާރުފުވުމަށްޓަކައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި އެންމެ މާތްކަން ބޮޑީ، ތިޔަބައިމީހުންކުރެ އެންމެ ތަޤުވާވެރި މީހާއެވެ.} الله ތަޢާލާގެ މިބަސްފުޅުން އެކަށީގެން އިސްލާމްދީން މީސްތަކުންނަށް ގެނެސްދީފައިވާ ހަމަހަމަކަމުގެ ޙައްޤު ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަޔާންވެގެންދެއެވެ.

ޢަދުލު އިންޞާފުގެ ޙައްޤު: އިންސާނުންނަކީ ހަމަހަމަ ބައެއްކަން ވީހިނދު، ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ޢަދުލު އިންޞާފު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ހުރިހާ އިންސާނުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެއްވެސް މީހަކަށް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އެންމެންނަކީ ހަމަހަމަ ބަޔަކަށް ވާންޖެހެއެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި، ވެރިން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި، ޢަދުލު އިންޞާފުގެ ހުރިހާ އިންސާނުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ޤާއިމުކުރައްވާފައިވެއެވެ. ޝަރީޢަތް ބޭރުގައި ރާވާފައިވާ އަންނަނިވި ބާރުދާ މިކަމުގެ އަސާސަކީ ތަޤުވާވަކަން ފުދެއެވެ. ރިވާވެގެންވެއެވެ.

A069537

ވައްކަމުގެ މައްސަލައިގައި މަތީ ޤުރައިޝީންގެ އަންހެނަކު ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް ގެނެވުމުން އެ އަންހެނާއަށް ވައްކަމުގެ ޢުޤޫބާތް ނުދެއްވުމަށް ސަފާރިޝް ކުރުމަށް އެދިވަޑައިގަތެވެ. އޭރުން، ރުޅިވެވަޑައިގެން، ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުންގެ ކުރީގެ މީސްތަކުން ހަލާކުވެދިޔައީ އެމީހުންގެ ބޮޑެތި ވައްކަން ކުރުމުން ޙައްދު ޤާއިމުނުކޮށް ދޫކޮށްލައި، އެމީހުންގެ ނިކަމެތި މީހަކު ވައްކަން ކޮށްފިނަމަ އެމީހެއްގެ އަތް ބުރިކުރުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. ﷲ ގަންދެއްވާ ވިދާޅުވިއެވެ. މުޙައްމަދުގެފާނު (صلى الله عليه وسلم) ގެ ދަރިކަނބަލުން ފާޠިމާގެފާނު ވައްކަންކުރެއްވި ނަމަވެސް ތިމަންކަލޭގެފާނު އެކަމަނާގެ އަތް ކަނޑުއްވާނަމެވެ." އިސްލާމްދީނުގައި ޢަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަހަމަކަން ގެންގުޅުއްވައިފައިވާ މިފަދަ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށެވެ.

ބުއްދީއާއި އިޢުތިޤާދީ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤު: މާތް ﷲ އިންސާނުންނަށް ބުއްދި ދެއްވައި ވިސްނުމުގެ ކުޅަދާނަކަން ދެއްވިއެވެ. އަދި ހެޔޮމަގާއި ނުބައިމަގު ބަޔާންކޮށްދެއްވިއެވެ. އަދި، އިޢުތިޤާދު ކުރުމުގެ ފުރިހަމަ މިނިވަންކަން އިންސާނުންނަށް ދެއްވިއެވެ. އިންސާނުންގެ ބުއްދީގެ މައްޗަށް ބާރު ފޯރުވުމާއި، އިންސާނުންނަށް ވަކި ގޮތަކަށް އިޢުތިޤާދުކުރުމަށް މަޖުބޫރުކުރުން އިސްލާމްދީނުގައި ނެތެވެ. މިކަމުގެ އެންމެ ބޮޑު ދަލީލަކީ، އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނުންނަށް ލިބިދީފައިވާ ދީނީ މިނިވަންކަމެވެ. މާތް ﷲ ވަޙްޔުކުރައްވާފައިވެއެވެ. {لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِۖ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ... (البقرة: 256) މާނައީ: ދީނަށް ވެއްދުމުގައި މަޖުބޫރުކުރުމެއް ނެތެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ސަލާމަތުގެ އަނދިރިކަމުގެ ތެރެއިން، ހިދާޔަތުގެ ސާފު އަލިމަގު ފާޅުވެއްޖެއެވެ.} އިސްލާމްދީނުގައި، މީސްތަކުންނަށް އެބައިމީހުންގެ ނިންމުންތައް އަމިއްލައަށް ނިންމުމުގައި ބުއްދީއާއި އިޢުތިޤާދީ މިނިވަންކަން ލިބިދީފައިވާ މިދަރަޖައަށެވެ.

A069537

މުދަލުގެ ޙައްޤު: މުދަލަކީ މާތް الله އިންސާނާއަށް ޙަވާލުކުރައްވާ އަމާނާތެކެވެ. ޙައްޤު ގޮތުގައި މުދާ ހޯދާ މިލްކުކުރުމަކީ ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް އިސްލާމްދީން ދީފައިވާ ޙައްޤެކެވެ. އެއްވެސް މީހެއްގެ މުދާ ހަލާކުކުރުން ނުވަތަ ގަދަކަމުން އަތުލުން އަނިޔާއަކަށް ހުއްދަވެގެންނުވެއެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَن تَكُونَ تِجَارَةً عَن تَرَاضٍ مِّنكُمْ... (النساء: 29) މާނައީ: އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ! ބާޠިލްގޮތުގައި ތިޔަބައިމީހުންގެ މުދާތައް ތިޔަބައިމީހުންގެ ދެމެދުގައި ނުކާށެވެ! އެހެނެއްކަމަކު، ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން ދެފަރާތުގެ ރުހުމުގެ މަތިން ކުރެވޭ ވިޔަފާރިއަކުން މެނުވީއެވެ.} މުދާ ޙިމާޔަތް ކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އިސްލާމްދީނުގައި ވައްކަންކުރާ މީހާގެ އުޤޫބާތެއް ކަމުގައި އަތްކެނޑުން ޝަރުޢުކުރައްވާފައިވެއެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا... (المائدة: 38) މާނައީ: ވައްކަންކުރާ ފިރިހެނާއާއި، ވައްކަންކުރާ އަންހެނާ (ދެމީހުންނެވެ!) ފަހެ، ތިޔަބައިމީހުން އެ ދެމީހުންގެ އަތްތައް ކަނޑާލާށެވެ!} އެގޮތުން، އިސްލާމްދީން އިންސާނާއަށް މުދާ މިލްކުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދީފައިވާއިރު މުދަލުގެ ޙައްޤުތަކަށްވެސް ކަށަވަރުކޮށްދެއެވެ.

ގޭދޮރުގެ ޙުރުމަތާއި ޕްރައިވެސީގެ ޙައްޤު: ގޭދޮރަކީ ޙުރުމަތްތެރިވެގެންވާ ތަންތަނެވެ. ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ ޒާތީ ދިރިއުޅުމަކަށްވެސް އިޙްތިރާމް ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް އޭނާގެ ގޭދޮރުގައި އަމާންކަމާއި ޕްރައިވެސީގެ ޙައްޤު ލިބެންޖެހެއެވެ. އިސްލާމްދީންގައި، ގޭދޮރުގެ ޙުރުމަތާއި ޕްރައިވެސީގެ ޙައްޤު ނުހަނު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް ލިބިދީފައިވެއެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۖ وَإِن قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا ۖ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ (النور: 27-28) މާނައީ: އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުންގެ ގެތައް ނޫން

A069537

އެހެން ގެތަކަށް އެ ގެތުގެ އަހުލުވެރިންނަށް ސަލާމްކޮށް އިޛުނަ ލިބިގެންފަހުން ދަންދަން ނުވަންނާށެވެ! އެގޮތް ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހެޔޮކަމެއްކަމުގައިވޭތޯ. (އެއީ) ތިޔަބައިމީހުން ހަނދުމަކުރުމަށްޓަކައެވެ. ފަހެ، އެގޮތަކުން ތިޔަބައިމީހުންނަށް އެކަކުވެސް ނުފެނުނުނަމަ، ތިޔަބައިމީހުންނަށް އިޛުނަ ދެވިއްޖައުމަކަށް ދަންދަން އެ ގެތަކަށް ތިޔަބައިމީހުން ނުވަންނާށެވެ! އަދި ތިޔަބައިމީހުން އެނބުރި ހިނގައިދާށޭ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ބުނެވިއްޖެނަމަ، ފަހެ، ތިޔަބައިމީހުން އެނބުރި ހިނގައިދާށެވެ! އެގޮތް ތިޔަބައިމީހުންނަށް ސާފުކަންބޮޑުވެއެވެ. الله އީ ތިޔަބައިމީހުން ކުރާ ކަންތައް މާތަން ދެނެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ.} މީގެ އިތުރުން، އެކަކު އަނެކަކާ ޖާސޫސުކުރުން އިސްލާމްދީން މަނާކުރެއެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. {...وَلَا تَجَسَّسُوا... (الحجرات: 12) މާނައީ: އަދި ތިޔަބައިމީހުން އެކަކު އަނެކަކާ ޖާސޫސް ނުކުރާށެވެ!} އެގޮތުން، އިސްލާމްދީން ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް އޭނާގެ ޚާއްޞަ ދިރިއުޅުމާއި އިޙްތިރާމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤު ދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލައިގައި އިސްލާމްދީނަށް އިސްތިސްނާއީކުރައްވާ މަޤާމު ދިރާސާގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޚާއްޞަ ހިފެހެއްޓުމާއި ޙިމާޔަތްދިނުމާ، ދިރާސާގެ އަލި ކަށަވަރުކުރުމުގައި ފުރިހަމަކޮށް ހިމާޔަތް މަނާކުރެވޭގޮތް. އެފަދަ އެއް ކަމަކީ، އެއްވެސް ކުށެއްނެތި މީހުންގެ ޙުރުމަތާއި މުސްލިމުންގެ މަރުމުން މަސައްކަތް. އެ ނިކަމެތި މުސްލިމުންގެ ފުރާނައިގެ އެއްވެސް ބުރުމަތަށް ނުވެއެވެ. އަދި، އެމީހުންނަށް ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤުއެއްވެސް ނުވެވެ. މީގެ އިތުރުން، ސިރިއާ އާއި ޔަމަނާއި އަދި މިޞްރުވެސް މިފަދަ އެކަމާ މަސައްކަތްތަކެވެ. މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި، މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤުޔާވެސް ވަކި ބައިޔަކަށް ނުވަތަ ވަކި ބައެއްގެ ބޮޑުކަން ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތާ ބޮޑަކާކަމަށްވެއެވެ. މިކަމުގެ އެންމެ ފާޅުކަން ބޮޑު ހެއްކަކީ ޔަހޫދީ އިސްރާއީލުން ފަލަސްޠީނުގެ ބިންތަކަށް ގަދަކަމުން ވެރިވެފައިވާ މައްސަލައެވެ. ހަމަ މިފަދައިން، ހަމަހަމަކަމުގެ ޙައްޤުޔާވެސް މިއަދުވެސް ދުނިޔޭގައި އެއްވެސް ތިބޭ ޙައްޤު ޙައްޤެއް ނޫނެވެ. ސަމާލު އެމެރިކާގައި ކަޅުން އޮތް އަދި މިހާރު އަންނަނީ އާއްމުކޮށް ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތަކެއް މިކަމުގެ ކުލަކުޅަ ކުރެހުން ފެންނައެވެ. ތަފާތުކުރުމުގެ

A069537

މައްސަލައަކީ ހަމައެކަނި ސަޢުދީ އެރާބިޔާގައި އޮތް މައްސަލައެއް ނޫނެވެ. އަދި، މީސްތަކުން ތަފާތުކުރުމުން ދަނީ ހަމައެކަނި ނަސްލީ ތަފާތުކުރުމުގެ ގޮތުން ނޫނެވެ. ދީނީ ގޮތުންނާއި، ޖިންސީ ގޮތުންނާއި، ޤައުމުގެ ގޮތުންނާއި، ނިސްބަތުން ޢުމުރުގެ ގޮތުންނާއި އަދި މިނޫންވެސް އެތަށް ގޮތްތަކުންނެވެ. ކޮންމެއަކަސް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލައިގައި މިއަދުގެ ދުނިޔެއިން ފެންނަމުންދާ ޙަޤީޤަތަކީ މިއީއެވެ.

ބަޔާންކުރިހާ ކަންތައްތައް އިންސާފުގެ ތިލަފަތުގައި ވަޒަންކޮށްލައިފި ކޮންމެ މިހާރުވެސް ފެންނާނީ އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ގެނެސްދީފައިވާ ފުރިހަމަކަމާއި، އެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދީ ރައްކާތެރިކޮށްދީފައިވާ މިންވަރެވެ. އަދި، އިސްލާމްދީން ގެނެސްދީފައިވާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގައި މީސްތަކުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ލިބިދީފައިވެސް ނުވާކަމެވެ. ވީމާ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލައިގައި އިސްލާމްދީނަށް އަމާޒުކުރެވޭ ބަދުގެ ހަމަނާތަކަކީ ހާގައި އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތް، ޙައްޤުން އެއްކިބާވެފައިވާ ބަސްތަކެއް ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނޫނެވެ. އިސްލާމްދީން ގެނެސްދީފައިވާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މީސްތަކުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ލިބިދީ ދުވަހަކުން ދުނިޔެއިން އަނިޔާވެރިކަން ނެތިގެންދާނެ މީސްތަކުންގެ ވެރިގައި ހަމަޖެހުމާއި އަމާންކަން ފުޅާކަރުގެން ނަޝަރުކުރާނެ އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތެވެ.